

„Még ha túlszámalyják is a tudatot, a sugallat árnyéka biztonságot jelenthet...”
(Vladimir Holan: *Háromsoros*)

6 Konkoly Ágnes KRAJCSOVICS ÉVA KIÁLLÍTÁSA ELÉ

Szelíd szimfóniák. A színek és a formák tökéletes harmóniái, bensőséges, intim atmoszféra. Krajcsovics Éva képei engem valahogy mégsem hagynak nyugodni. Vajon mi kelti ezt a feszültséget?

A szokatlan perspektívában ábrázolt szék, asztal, ing, könyv: akár életképek is lehetnének, a tárgyak „titkos életéből” kimetszett jelenetek. A finom színfátyolból kibomló formák és az egyazon szín árnyalatainak végtelenségében valahol felbukkan egy lágy kontúr. Szemünk belekapaszkodik, követi a formát, de valahol útközben elbizonytalanodik, eltéved. De ennek a vonalnak a lényege éppen az, hogy elveszítjük: a forma és a szín nem közelebb visz a tárgyhoz, hanem eltávolít önnön megértésétől: kibújik saját közegéből, a materiális világból, és a végtelen szellemi, a testetlen létezés felé vezet tovább.

Az egyszerű formák, a szelíden érzékeny színárnyalatok lírai összhangzatában a tárgyi világ törékennyé, esetlegessé szelídül a végtelenség kifejtethetetlen, megfogalmazhatatlan, de ösztönösen *érezett* univerzumában.

A perspektíva itt nemcsak a szó szoros, hanem átvitt értelemben is szokatlan. Mert a furcsa szögekből előbukkanó ismerős formákban a létezés legnagyobb talánya: a véges és a végtelen, az abszolút és a hétköznapi, anyagi és szellemi létállapotunk paradoxona, az ember e kettős lényegének mindent átszövő dialektikája elevenedik meg.

Az ember anyaghoz kötött, de a szellemi felé vágyakozik, de mivel véges lény sosem birtokolhatja a maga teljességében: mindig csak közeledik hozzá, és mindkettő elérhetetlen számára, egyikben sem teljesedik ki maradéktalanul; az anyag világa mindig kevésnek, de a transzcendens magától értetődősége, ösztönszerű igazsága ellenére is elérhetetlennek, megfoghatatlannak tűnik. Ezek a tárgyak, az általuk elmesélt történetek szinte áttetsző mintázata, az idő legnagyobb ellentmondását: a hétköznapi tárgyak idejének mérhetőségét és a létezés végtelenségének kettősségét testesítik meg. Bármilyen tüzetesen is szemléljük a képet, keresve azt a mozzanatot, kapaszkodót, ahol a testi a szellemibe szublimál, az megfoghatatlan marad, csak a végesből a végtelenbe való átmenet *atmoszféráját*, a végtelenség *érzetét* érzékeljük.

Krajcsovics Éva a tárgyi világon keresztül fejezi ki a tárgyi világ felettséget, művészete az anyag és az anyagtalan a tárgyi és a tárgy nélküli, a véges és a feltétlen kettősségének összhangja: az anyagtalanított anyag költészete.

Ezek a képek ezért nyugtalanítóak, mert tudat alatt érezzük, 7
hogyan bennük a véges és a végtelen találkozik, „a véges beleképződik a végtelenbe”, ezért megértésük sosem lehet befejezett, ahogy az anyagi és a szellemi lét is mindig párhuzamosan van jelen az életünkben, egyikük megismerése sem teljesebb lehet. Ebben – ahogy itt is látjuk –, csak az igazi szépség vezethet, a sejtés és az ösztön, ahogy Schelling fogalmaz *A művészet filozófiájában*: „...minél inkább az univerzumot szemléli ebben a saját maga számára való lényegében, minél organikusabb a művész, minél inkább hozzákapcsolja a végességet a végtelenséghez, annál nagyobb a teremtő ereje...” Ott, ahol a végtelent a végesbe foglalják; ahol tehát a végtelen a végesben különbözik, ott a fenséges.

(Elhangzott Artus Stúdió Galériában 2013. október 11-én.)

Új Forrás 2014/3 – Konkoly Ágnes:
Krajcsovics Éva kiállítására

